

Politička pripadnost važnija od stručnosti

Politika se prošle sedmice opet pokazala presudnom u izboru sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (BiH), ocjenjuju kritičari.

Članovi Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH (FBiH) su još na početku prošlosedmičnog glasanja iz dalje utrke izbacili dvoje pravnih stručnjaka sa dobrim profesionalnim iskustvom – [Sevimu Sali-Terzić](#) i [Farisa Vehabovića](#). Umjesto njih svoju podršku su dali kandidatu sa najmanjim pravosudnim iskustvom [Mirsadu Ćemanu](#), advokatu i bivšem visokom dužnosniku Stranke demokratske akcije (SDA). Neki od njih kažu da je ulazak dvojice kandidata koji su imali jaku stranačku podršku u drugi krug glasanja samo još jedan dokaz da ključnu ulogu u izboru sudaca ima politika i da bi to trebalo promijeniti.

Komisija za izbor i imenovanja je Parlamentu na daljnje glasanje prosljedila imena pet od 14 kandidata koliko ih se prijavilo na izbor. U prvom od ukupno četiri kruga glasanja, Ćeman je dobio 31 glas, tri više od protukandidata [Damira Arnauta](#), savjetnika predsjedavajućeg Predsjedništva BiH Harisa Silajdžića. Arnaut, koji ima 33 godine, najmlađi je kandidat. Stekao je zvanje doktora pravnih nauka na uglednom američkom univerzitetu.

Ćeman i Arnaut su nastavili utrku, dok su njihovi protivnici eliminirani. Vehabović, koji je dobio 10 glasova poslanika, godinama je bio registrar Ustavnog suda BiH, a danas je sudija Ustavnog suda FBiH. Sali-Terzić koja već četiri godine radi kao viši pravni savjetnik u Ustavnom sudu BiH dobila je pet glasova, isto koliko i visoki dužnosnik SDA [Amor Mašović](#). On je jedan od direktora Instituta za nestale osobe BiH.

Ćeman kaže da se za mjesto sudije kandidirao nakon što su mu

neki članovi akademske zajednice potvrdili da bi taj posao mogao raditi. On je dodao da mu ne bi bilo drago da je na tu poziciju izabran zahvaljujući isključivo politici.

‘Politika nije nevažna, jer sudiju biraju poslanici u Parlamentu, ali ja ili bilo ko drugi morao je biti izabran kombinacijom glasova više političkih stanaka’, kaže Ćeman.

Komisija za izbor i imenovanja je predložila tajno glasanje da bi poslanike oslobodila uticaja stranaka i stranačkih klubova. Šef Kluba poslanika Stranke za BiH (S BiH) Munib Jusufović rekao je da zbog ‘politizacije izbora i sumnjičenja’ poslanici trebaju javno glasati. Njegove stranačke kolege su istakle da su i mnogo ozbiljnije odluke u tom Parlamentu – javno usvojene.

‘Ovaj Parlament usvaja zakone i izmjene Ustava javno. Sve radimo javno i ne vidim razloga da i ovo ne uradimo’, kazala je Aida Ćikić, poslanica (S BiH).

U konačnici je napravljen kompromis, pa su dva najbolja kandidata tajno odabrana, a Ćemanov izbor za sudiju Ustavnog suda potvrđen je javno – sa 54 glasa, od ukupno 98. Mnogi poslanici kažu da je Ćeman dobar izbor, iako ne negiraju činjenicu da je politička prošlost itekako uticala na rezultat glasanja.

‘Izbor sudije Ustavnog suda je definitivno stvar politike i tu ne treba imati dilema’, kaže Damir Mašić, poslanik Socijaldemokratske partije (SDP), najveće opozicione stranke.

Mašić kaže da Ćeman u prvom krugu nije bio njegov favorit, ali i da ima više iskustva i da je bolji odabir od protukandidata Arnauta. Ipak ne treba imati iluzija da je izabran kandidat sa najboljim profesionalnim referencama, kaže on.

Mato Franjičević, poslanik Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) kaže da je moguće da se stranačke simpatije poklope sa stručnošću kandidata.

‘Ne sumnjam da će gospodin Ćeman zbog toga što iza sebe ima debelo političko iskustvo, pa možda upravo i zbog toga, biti kvalitetan sudac Ustavnog suda’, kaže Franjičević.

Književnik Marko Vešović, poslanik SBiH kaže da sudije ne bi trebali biti politički eksponirane ličnosti, ali da to Ustav i zakoni ne zabranjuju.

‘Pošto to zakon dozvoljava, mi moramo da poštujemo zakone ili da ih mijenjamo’, kaže Vešović.

Ustav BiH, koji je dio Dejtonskog mirovnog sporazuma propisao je, naime, da sudije najviše pravosudne institucije trebaju biti ‘istaknuti pravници visokog moralnog ugleda.’ Ovako uopšteni kriterij ostavlja dovoljno prostora za različita tumačenja.

Ured visokog predstavnika u BiH je još 2005. godine preporučio Parlamentu da preciznije definira kriterije izbora sudija. Preporuka je ponovljena u aprilu ove godine, ali je poslanici nisu razmatrali.

Poslanik Muhamed Ibrahimović predložio je prošle sedmice da Parlament ili njegova nadležna radna grupa sačini pravilnik o kriterijima izbora sudaca. Poslanici se nisu izjasnili ni o ovom prijedlogu.

Mašić kaže da treba precizirati kriterije da se više ‘ne bi događale sramotne situacije poput one koju je Parlament imao prilikom prethodnog izbora sudije Ustavnog suda.’

Naime, iako bez velikog iskustva, Seada Palavrić, tadašnja potpredsjednica SDA izabrana je 2005. godine za ustavnog sudiju. Njen protukandidat je bio Kasim Trnka, ugledni pravni stručnjak, profesor i sudija Ustavnog suda FBiH.

‘Cijela država, bukvalno svi smijali su se Parlamentu zbog prošlog izbora sudije Ustavnog suda. Upravo zbog toga sam zadovoljan što se nije ponovila slična lakrdija’, kaže Mašić,

koji izražava zadovoljstvo što je ovaj put ponuđeno pet kandidata.

Jedan od razloga što se Parlament FBiH nije ozbiljnije pozabavio Ibrahimovićevom inicijativom je taj što novi kriteriji ne bi uticali na izbor sudije, a proći će još dosta godina prije novog izbora. Sudije prema odredbama Ustava BiH na ovoj poziciji mogu ostati do navršanih 70 godina života ili do razrješenja sa dužnosti odlukom Suda. Parlament FBiH imenuje četiri od devet sudija ovog suda, a najstarijem sudiji iz FBiH, Mati Tadiću ostalo je još 14 godina do penzije. Skupština Republike Srpske imenuje dvoje sudija. Najstariji od njih je Krstan Simić, koji do penzije ima još 10 godina.

Iako politika utiče na odabir sudija, to ne slabi ugled Suda, kaže Franjičević i dodaje da se nada da će sudije, 'usprkos političkom načinu na koji su došli na pozicije' biti kadri razlučiti argumente od političkih želja i pritisaka.

Vehabović kaže da je ovakav način izbora 'postao epidemija pogubna za rad Ustavnog suda.' Upliv politike u izbor sudaca, prema njegovim riječima, može rezultirati nepovjerenjem građana.

'Nemam lično ništa protiv kandidata koji je izabran, ali način na koji se biraju kandidati je nešto što će ostaviti daleko veće posljedice na rad ovog suda', kaže Vehabović.

Sali-Terzić kaže da politički odabir sudaca srozava ugled pravosuđa. Prema njenim riječima konkursna procedura je nepotrebna i predstavlja farsu.

'U Ustavu nigdje ne piše da je konkurs potreban, tako da se stranke mogu fino u Parlamentu dogovoriti i izabrati nekoga, bez pravljenja zaleđa tipa provođenja konkursa, transparentnih procedura, jer to, evo smo vidjeli, nema veze ni sa čim', kaže Sali-Terzić.

Arnaut kaže da je problem to što 'isključivo politička podrška

odlučuje o izboru sudija. Svugdje u svijetu političke institucije imenuju sudije najviših sudova. Kod nas je problem što se gleda isključivo politička podobnost.'

Sudija Hatidža Hadžiosmanović-Mahić, koju bi Čeman trebao zamijeniti na mjestu sudije Ustavnog suda BiH nije željela komentirati njegov izbor. 'Došli su i ovi drugi, gospođa Palavrić, (Krstan) Simić kojeg smo doskora gledali sa Miloradom Dodikom – pa ništa. Kad su mogli oni, može i ovaj. Ja nisam iznenađena.'

Hadžiosmanović-Mahić kaže da je teško procijeniti koliko će još jedan politički odabir sudije uticati na rad i ugled Ustavnog suda BiH.

'Ja nisam dala da se radi šta ne treba. Hoće li oni ili neće – to ne znam', kaže odlazeća predsjednica Ustavnog suda BiH.